

دانشگاه فرهنگیان
دوفصلنامه علمی- ترویجی
راهبردهای نوین تربیت معلمان
سال پنجم، شماره هشتم، پاییز و زمستان ۱۳۹۸

مقایسه اثربخشی روش تدریس بدیعه‌پردازی با سنتی بر درس انشای دوره ابتدایی

فاطمه جعفری کمانگر^۱

عبدالحکیم فروغی^۲

چکیده

به کارگیری قوه تفکر و خلاقیت انسان‌ها یکی از مهم‌ترین عوامل پیشرفت یک کشور است؛ درس انشا از جمله دروسی است که خلاقیت در آن نقش مهمی ایفا می‌کند؛ اما جو حاکم بر آموزش کشور و استفاده از روش‌های سنتی و غیر خلاق، سال‌هاست که این درس را از رسالت اصلی خود دور نگه داشته است. پژوهش حاضر به دنبال یافتن راه حلی برای این مسئله است؛ به همین منظور به مقایسه اثربخشی روش تدریس بدیعه‌پردازی با سنتی بر درس انشای دانش آموزان دوره ابتدایی پرداخته است. روش تحقیق در این مطالعه کاربردی و از نوع نیمه تجربی است که از پیش‌آزمون و پس‌آزمون در آن استفاده شده است. جامعه آماری، ۱۵۰ دانش‌آموز دبستان سینکی شهرستان کلاله است که در سال تحصیلی ۹۷-۹۶ مشغول به تحصیل بودند و نمونه آماری شامل ۲۰ دانش‌آموز پایه ششم ابتدایی (مختلط دختر و پسر) هستند که به صورت هدفمند انتخاب شدند. مجموع دانش‌آموزان تنها به صورت یک گروه قرار داده شدند. در نیمی از سال کلاس انشا به همان روش سنتی اداره شد و پس از گرفتن آزمون، در نیمه دوم سال در همان کلاس، درس انشا با روش بدیعه‌پردازی آموزش داده شد. ابزار پژوهش حاضر عبارت بود از شش موضوع انشا با هدف توصیف شی، توصیف شخص و انشای تخیلی که ۳ موضوع بعد

۱. فاطمه جعفری کمانگر، استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران، نویسنده ی

مسئول، ایمیل: f.jafari@cfu.ac.ir

۲. عبدالحکیم فروغی، کارشناس ارشد آموزش زبان و ادبیات فارسی، آموزگار آموزش و پرورش استان گلستان، شهرستان کلاله.

از ارائه روش سنتی و سه موضوع با همان اهداف فوق و بعد از تدریس به روش بدیعه‌پردازی توسط دانش آموزان نگاشته شد و با ملاک ارزشیابی از پیش تهیه‌شده‌ای که روایی آن مورد تأیید استادان صاحب‌نظر قرار گرفته بود نمره‌گذاری شد. سپس با نرم‌افزار SPSS و آزمون t مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد: آموزش به روش بدیعه‌پردازی در مقایسه با روش تدریس سنتی تأثیر بیشتری بر ارتقای توان انشاءنویسی دانش آموزان دوره ابتدایی داشته است. این افزایش در تمام ملاک‌های تصحیح انشا به جز ملاک ساختار و نتیجه‌گیری معنا دار نیز بوده است؛ بنابراین، نتایج این پژوهش مبین کارآمد بودن روش بدیعه‌پردازی در مقایسه با سنتی در درس انشای دوره ابتدایی است.

واژه‌های کلیدی: روش تدریس سنتی، روش تدریس بدیعه‌پردازی، انشانویسی، آموزش ابتدایی

مقدمه

رشد جوامع کنونی و پیشرفت سریع دانش و فناوری یکی از مهم‌ترین عواملی است که تغییر در نحوه آموزش و پرورش در مدارس را موجب شده است. آماده شدن دانش آموزان برای دنیای متحول امروز یکی از دغدغه‌های نظام آموزش و پرورش جهان است. طبیعی است روش‌های سنتی آموزش قادر به سوق دادن فراگیران به سمت تحول پیشرفته و افزایش قدرت تفکر، خلاقیت و مواجهه با موقعیت‌های جدید نیستند؛ بنابراین به کارگیری روش‌ها و الگوهایی که به رشد شخصیت دانش آموزان منجر شود و مهارت‌های تفکر انتقادی و خلاق را به آن‌ها بیاموزد بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود.

روش تدریس یکی از مهم‌ترین عناصری است که در تحقق هدف‌های آموزشی نقش مؤثری دارد. بسیاری از صاحب‌نظران حوزه تربیتی مانند گودلد سراتنیک معتقدند: «فقر تفکر دانش‌آموزان نتیجه حاکمیت روش‌های سنتی در مدارس است» (شعبانی، ۱۳۹۴). در آموزش سنتی، به یادگیری عمیق و معناداری که بتواند منجر به رشد شخصیت دانش‌آموز شود و او را در حل مشکلات یاری دهد کمتر توجه می‌شود و با آموزش سطحی، هدف اصلی آموزش و پرورش که همان یادگیری اثربخش است، تحقق نمی‌یابد. در روش‌های نوین تدریس، یادگیری رویدادی اکتشافی تلقی می‌شود که از طریق مشارکت فعالانه معلم و دانش‌آموزان صورت می‌گیرد (فضلی‌خانی، ۱۳۸۵) و آنگونه که تاریخ تعلیم و تربیت نشان می‌دهد روش‌های تدریس گوناگون به مثابه ابزار و وسیله‌ای به منظور دست‌یابی به هدف‌های مورد نظر نظام در خدمت مریبان قرار

می‌گیرند (وکیلان، ۱۳۹۰).

به نظر می‌رسد برای حرکت به سوی تغییری مثبت در روند آموزش آنچه اهمیت دارد این است که فراگیر روش فکر کردن و روش استفاده از متون و تجزیه و تحلیل آموخته‌ها را فرا گرفته باشد؛ بنابراین مهم‌تر از انتقال مواد خام، انتقال روش است و این که شخص خلاق باشد، چون مهم‌ترین عامل پیشرفت یک کشور در نهایت به نوع انسان‌هایش بستگی دارد (خدیوی و ملک محمدی، ۱۳۸۶)؛ بنابراین نظام آموزشی موفق، باید مبتنی بر افزایش تفکر و خلاقیت باشد و بتواند دانش آموزان را به مهارت‌ها و توانایی‌هایی مجهز کند که قادر باشند نیازهای اطلاعاتی خود را بر طرف کنند و بدون اتکا بر کسی قادر باشند بیاموزند. برای دستیابی به چنین هدفی پژوهش‌های متعددی صورت گرفته است و اهداف یادگیری رفتارگرایانه جای خود را به یادگیری سازنده گرایانه داده‌اند که بر نقش فعال یادگیرنده در درک و فهم و ساختن دانش تأکید می‌کند.

از نظر ساخت گرایان، یادگیری در واقع انطباق الگوهای ذهنی با تجارب نوین است. آنان این نظر رفتارگرایان را که ذهن یک لوح سفید است، رد می‌کنند. ساختن گرای، یادگیری را به عنوان فرایند فعال مورد توجه قرار می‌دهد. از نظر ساختن گرایان، فراگیران باید مفاهیم، ایده‌ها و دانش جدید را بر اساس دانش موجود و گذشته بسازند و درونی کنند (کوهن^۱ و دیگران، ۲۰۱۰). ساختن‌گرایی شامل طیف وسیعی از نظریه‌ها می‌شود؛ اما نقطه اشتراک همه آن‌ها این است که بر نقش فعال یادگیرنده در درک و فهم و ساخت دانش تأکید دارند و تقریباً همگی متفقند که برای رشد تفکر خلاق در دانش آموزان باید رویکردهای سازنده گرایانه و دانش آموز محور جایگزین رویکردهای رفتارگرایانه و معلم محور شود.

درس انشا و نگارش که مبتنی بر عمل خلق است یکی از دروسی است که در آموزش و پرورش ما با آسیب‌های بسیاری دست و پنجه نرم می‌کند. این درس یکی از دروس آموزش رسمی است که نمود بارز آن در پایه پنجم ابتدایی و پس از آن است. اگرچه سال‌هاست این درس در مدارس ما تدریس می‌شود، اما دارای ضعف‌های عدیده‌ای است که از آن جمله می‌توان به عدم رغبت معلمان و دانش آموزان، ترس دانش آموزان از نوشتن، سهل انگاری معلمان و جبران ضعف‌های درس‌های دیگر در ساعت انشا و... اشاره کرد (بدرکوهی، ۱۳۹۶).

مسئله بسیار مهم در ارتباط با این درس این است که برای اداره درسی مانند انشا که زیربنای آن بر خلاقیت و تفکر خلاق بنا شده است، چگونه می‌توان، روش‌های سنتی و غیرفعال را که خود

تا حدودی از بین برنده خلاقیت و ابتکار است در نظر گرفت. اصولاً روش سنتی اداره کلاس انشا، جوابگوی غریزه خلاقیت دانش‌آموزان نبوده است و ساعات انشا به دلیل حاکم بودن روش سنتی در مدارس، به درسی کسل‌کننده و زجرآور تبدیل شده است؛ بنابراین با توجه به اهمیت درس انشا در دوره‌های مختلف تحصیلی، مخصوصاً دوره ابتدایی، یافتن روشی مناسب که خلاقیت دانش‌آموزان را شکوفا سازد، امری مهم و ضروری به نظر می‌رسد؛ بنابراین توصیه و پیشنهاد روشی که طی آن هم بتوان به فرایندهای پرورش خلاقیت دانش‌آموزان پرداخت و هم مهارت‌های نوشتاری دانش‌آموزان را بهبود بخشید ضروری می‌نماید. در پژوهش حاضر محقق بر آن است که از روش‌های تدریس موجود، روش بدیعه‌پردازی را جهت برآورده کردن نیاز خلاقیت، ابتکار، نوآوری و رفع خلأهای موجود در درس انشاء انتخاب کند و مورد پژوهش قرار دهد. اگرچه نمی‌توان به یقین اظهار نظر کرد که این روش جوابگوی معمای ماست یا خیر، اما از آنجاکه این روش بر خلاقیت استوار است و درس انشا نیز وابستگی زیادی به خلاقیت دارد، به نظر می‌رسد با به‌کارگیری این روش، وضعیت درس انشا بهبود یابد. بنابراین پژوهش حاضر بر آن است تاثیر آموزش به روش بدیعه‌پردازی را در مقایسه با روش سنتی بر ارتقای توان انشا نویسی دانش‌آموزان دوره ابتدایی بسنجد و مشخص سازد که کدام یک از ملاک‌های بدیعه‌پردازی تاثیر معناداری در افزایش سطح مهارت اشنانویسی دانش‌آموزان ایجاد می‌کند. بر این اساس این مقاله به سوالات زیر پاسخ خواهد داد:

- آیا آموزش به روش تدریس بدیعه‌پردازی در مقایسه با روش تدریس سنتی تأثیر بیشتری بر ارتقای توان اشنانویسی دانش‌آموزان دوره ابتدایی دارد؟
- کدام یک از ملاک‌های بدیعه‌پردازی تأثیر معناداری در افزایش سطح مهارت اشنانویسی دانش‌آموزان دارد؟

ادبیات و پیشینه تحقیق

تعدد نظریه‌ها و الگوها، باعث به وجود آمدن تعاریف متعدد یادگیری شده است؛ اما جامع‌ترین تعریفی که برای یادگیری بیان شده است نظر هیلگارد و مارکوتز است که عبارت است از: «فرایند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فرد بر اثر تجربه». علاوه بر دو شخصیت فوق «کیمبل» یادگیری را «تغییرات نسبتاً پایدار در توان رفتاری (رفتار بالقوه) که در نتیجه تمرین تقویت شده رخ می‌دهد»، بیان می‌کند که بعضی از روانشناسان آن را قبول ندارند و تعریف کیمبل را این‌گونه

تغییر داده و اظهار می‌دارند: «یادگیری ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار یا توان رفتاری است که از تجربه ناشی می‌شود و نمی‌توان آن را به حالت‌های موقتی بدن مانند آنچه بر اثر بیماری، خستگی، یا داروها ایجاد می‌شود نسبت داد» (متیو. اچ. السون، بی. آر. هرگنهان، ۱۳۹۱).

یادگیری دانش‌آموزان در دوره ابتدایی مستلزم توجه، مشاهده، یادسپاری، فهمیدن، مسئولیت‌پذیری برای یادگیری و داشتن هدف برای یادگرفتن است (آقازاده، ۱۳۸۴). هدف از تدریس نیز افزایش توانایی یادگیری است و تدریس خوب نتیجه‌اش خوب یادگرفتن است. فراگیری خوب یاد می‌گیرند که راهبردهای خوب یادگرفتن را در خود توسعه دهند. آرنلدز (۲۰۰۹) هدف نهایی تدریس را یاری کردن دانش‌آموزان می‌داند تا یادگیرندگان مستقل و خودگردان شوند (محمدی باغملائی، ۱۳۹۵). تدریس، شامل فعالیت‌هایی است که معلمان در کلاس‌ها بر اساس فلسفه خاص انجام می‌دهند. تدریس تحریک انگیزه برای یادگیری است. تدریس بر اساس اهدافی است که آن هدف‌ها از طریق برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی صاحب فعالیت‌ها کسب می‌شوند (دیناروند، ۱۳۹۴).

روش‌های آموزشی متداول، مورد انتقاد متفکران، طراحان و مسئولان برنامه‌های آموزش و پرورش است و از نوآوری و نوگرایی در این زمینه، استقبال می‌کنند؛ زیرا روش‌های رایج آموزشی، موجب تقویت ارزش‌ها و گرایش‌های سنتی و مانع تغییرات می‌شوند. از سوی دیگر این روش‌ها و کتاب‌ها و منابع آموزشی، تأثیرات دانش‌آموزان را به حداقل می‌رسانند و آن‌ها را منفعل می‌کنند و انتظاری جز حفظ کردن مطالب کلیشه‌ای ندارند؛ در صورتی که روش تدریس باید خود دانش‌آموزان را به فعالیت برانگیزد و ضمن دادن فرصت تفکر و عمل، آن‌ها را افرادی «فکور» تربیت کند (فضلی خانی، ۱۳۸۵)؛ بنابراین معلمان می‌توانند با تغییر در شیوه‌ها و الگوهای تدریس فرایند یادگیری را بهبود ببخشند و در ایجاد رغبت برای یادگیری نقش مهمی ایفا کنند. آن‌ها می‌توانند با کمترین امکانات در دسترس می‌توانند فضا را برای یادگیری خلاقانه فراهم کنند. زیرا وجود محیط‌های یادگیری خلاقانه در زمینه آموزش می‌تواند منجر به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان شود. (Davies et al., 2013) و میان استفاده از روش‌های خلاق آموزشی و اثربخشی آن بر روی مهارت یادگیری فراگیران در مدارس، ارتباط قوی‌ای وجود دارد (Batastini, 2012).

در سال ۱۹۷۲ میلادی برای اولین بار طبقه‌بندی سودمندی از الگوهای تدریس توسط بروس جویس، مارشاول و امیلی کالهن انجام شد که عبارتند از: ۱- خانواده اجتماعی ۲- اطلاعات پردازی ۳- انفرادی ۴- رفتاری. (حاجی اسحاق، ۱۳۸۹) زیرشاخه‌های خانواده اطلاعات پردازی عبارتند از: ۱- تفکر استقرایی ۲- دریافت مفهوم ۳- بدیعه‌پردازی ۴- پیش سازمان

دهنده ۵- یادسپاری ۶- کاوشگری علمی ۷- عقل رشد یابنده. (همان: ۸۵)

در این بین الگوی بدیعه‌پردازی از روش‌هایی است که در پرورش خلاقیت نقش به‌سزایی دارد. این روش متکی بر افزایش تفکر خلاق و مشکل‌گشایی در مواقع خاص، برهم زدن سنت‌های متداول و گسترش افق‌های فردی و اجتماعی در دانش‌آموزان است (رسولی، عیسی مراد، ۱۳۹۵). هدف اصلی بدیعه‌پردازی شکستن سد قواعد مرسوم و زمینه‌های قبلی و یافتن راه‌های جدید برای حل مسائل و اندیشیدن به طرز جدید است. (شعبانی، ۱۳۹۳)

واژه بدیعه‌پردازی، متشکل از دو کلمه یونانی *syn* (باهم آوردن) و *ektos* یا *ectics* (عناصر متفاوت) به معنی اتصال و پیوند اجزای متفاوت و در ظاهر بی‌ربط است (ویورا و پرینس، ۱۹۹۰؛ نولان^۲، ۲۰۰۳؛ سلیگمن، ۲۰۰۷، به نقل از حسینی، ۱۳۸۷).

روش "بدیعه‌پردازی" از روش‌های پرورش خلاقیت محسوب می‌شود که به‌وسیله ویلیام جی، جی گوردن و همکارانش (۱۹۶۱)، ابداع شد. الگوی یادگیری به روش بدیعه‌پردازی به نحوی تدوین شده است که یادگیرنده را اندکی به دنیای غیرمنطقی که کم‌تر در آن قیدوبند و منطق‌راه‌ها را سد می‌کند رهنمون می‌سازد؛ در آنجا، فرصتی ایجاد می‌شود تا یادگیرنده راه‌های نوین درک و فهم اشیا، مسائل، مفاهیم، رخ دادها و... را دریابد. (آقازاده، ۱۳۸۴).

مهم‌ترین اصل در روش بدیعه‌پردازی کمک کردن به افراد است تا راه‌های جدید تفکر درباره مسائل را کشف کنند و توسعه بخشند، خود را از محدودیت‌ها برهانند و راه‌حل‌های جدیدی را به وجود آورند (اوجی نژاد، ۱۳۸۹). یکی از مشکلات و موانع در امر نوشتن، ترس از کاغذ و قلم است، ترس از قرار گرفتن درمخاطره اشتباه، الگوی بدیعه‌پردازی این ترس را برطرف می‌سازد؛ ذهن را آماده می‌کند و به سمت تفکر خلاق سوق می‌دهد. در الگوی بدیعه‌پردازی دانش‌آموزان از جواب‌های کلیشه‌ای و پیش‌پاافتاده دوری می‌کنند. در اجرای این الگو نقش معلم ترغیب دانش‌آموزان به توصیف شرایط موجود و هدایت دانش‌آموزان برای انجام دادن قیاس‌های مستقیم و شخصی برای رسیدن به مفهوم است و در بهبود کیفیت تدریس، بالا بردن قدرت تفکر و خلاقیت و افزایش روحیه پژوهشگری دانش‌آموزان نقش بسزایی دارد.

ویلیام گوردون، پایه‌گذار این الگو، بدیعه‌پردازی را بر چهار اصل که نظریات عادی درباره خلاقیت را به‌نقد می‌کشد استوار می‌کند: ۱- خلاقیت در کارهای روزمره اهمیت دارد ۲-

1. Weaver

2. Nolan

جریان خلاقیت به‌هیچ‌وجه اسرارآمیز نیست. ۳- مراحل خلق چیزی جدید در همه رشته‌ها (هنر، علوم، مهندسی و...) مشابه‌اند ۴- ابداع فردی و گروهی، شباهت بسیار به یکدیگر دارند... عنصر عمده در بدیعه‌پردازی یا تفکر استعاری، استفاده از قیاس‌هاست... این قیاس‌ها از مبانی عمل آموزش است؛ قیاس‌های موردنظر عبارتند از: قیاس شخصی، قیاس مستقیم و تعارض فشرده یا اضداد. ۱- قیاس مستقیم (زمانی که از شاگردان می‌خواهیم تصورات و احساسات خود را نسبت به موضوع بیان کنند). ۲- قیاس شخصی (وقتی دانش‌آموزان خود را به‌جای مفهومی مشخص قرار داده و احساس به وجود آمده را توصیف کنند) ۳- تعارض فشرده: زمانی که از میان کلمات خود و همکلاسی‌هایشان قیاس‌هایی را با یکدیگر در تضاد هستند پیدا نمایند (حاجی اسحاق، ۱۳۸۹) و (تجری، ۱۳۹۲). اما مراحل کامل روش تدریس بدیعه‌پردازی ۶ مرحله است: مرحله اول؛ توصیف شرایط موجود، مرحله دوم؛ قیاس مستقیم، مرحله سوم؛ قیاس شخصی، مرحله چهارم؛ تعارض فشرده، مرحله پنجم؛ قیاس مستقیم (قیاس مجدد)، مرحله ششم؛ بررسی مجدد وظیفه اولیه (نگارش مستقیم) (آقازاده، ۱۳۸۴).

در اینجا ذکر این نکته ضروری است که دو راهبرد یا دو الگوی تدریس مبتنی بر روش‌های بدیعه‌پردازی وجود دارد: ۱- خلق چیزی جدید که برای آن تدوین شده است تا آشنا را غریب کند و به شاگردان کمک کند تا مسائل، نظریات یا فرآورده‌های قدیمی را در پرتو خلاقیتی بیشتر و تازه ببینند. ۲- غریب را آشنا ساختن که برای آن تدوین شده است تا عقاید جدید و ناآشنا را معنی‌دارتر نماید (سیف، ۱۳۷۹). از آنجا که درس موردنظر در این پژوهش انشاء است از شیوه اول بدیعه‌پردازی که به‌طور مستقیم در نوشتن خلاق به کار می‌رود استفاده می‌شود.

انشاء، مصدر باب «افعال» در لغت به معنی آغاز سخن کردن و آفریدن است و در اصطلاح ادبی به معنی به وجود آوردن اثری است (نوری، ۱۳۷۳). انشاء در لغت به معنی آفریدن و ایجاد کردن و در اصطلاح به معنی سخن‌پردازی و سخن‌آفرینی است. در لغت‌نامه دهخدا آمده است: انشاء عملی است که بدان ترکیب عبارات نثر دانسته شود. دانشی است که از سخن‌منثور، جهت رسایی و شیوایی بحث می‌کند و مشتمل است بر آداب معتبر در نزد بلغا، ادبا و... (دهخدا، ذیل انشاء) از نظر آقازاده انشاء یعنی جریان فکر، انشاء یعنی فکر کردن (آقازاده، ۱۳۸۴). بوفان طبیعی‌دان و دانشمند معروف فرانسوی انشاء را این‌گونه تعریف کرده است: «انشاء عبارت است از حرکت و انتظامی که به افکار داده می‌شود» (انوری، ۱۳۷۱).

جایگاه درس انشاء در بین سایر دروس مانند جایگاه هنر در بین سایر درس‌هاست. همه هنرها

در هنر نمایش نمود می یابد. هنر نمایش بازآفرینی زندگی است. انشا هم بازآفرینی خود ما و ادراک ما از آفرینش است. بر این اساس انشا را می توان یادآور سیر حکمت اندوزی و پرورش دکارتی دانست (اکبری شلدره، ۱۳۹۴) همان طور که از تعاریف ارائه شده برمی آید، انشا نوشته ای است که در آن نوعی خلاقیت و آفرینندگی وجود داشته باشد. منظور از خلاقیت و آفرینندگی در انشا آن است که نویسنده آنچه را خود می اندیشد و می بیند در قالب کلمات و جملات به خواننده ارائه دهد. ولو اینکه دیگران در اندیشیدن و دیدن، تجربه های مشترکی با او داشته باشند (محقق نیشابوری، ۱۳۸۹). از نظر صاحب نظران حوزه تعلیم و تربیت، نوشتن می تواند بهترین محمل برای ایجاد تفکر خلاق و افزایش خرد هنرمندانه است و توجه به آن می تواند علاوه بر پیشرفت تحصیلی بر توانمند سازی اندیشه های حال و آینده دانش آموزان موثر و مفید باشد (قاسم پور مقدم، ۱۳۹۵). در واقع، امر نوشتن یک آفرینش و خلاقیت تام است که در یک طرف آن خلق افکار و اندیشه ها و در طرف دیگر خلق و نظم بخشی این اندیشه ها در قالب های زبانی مورد نظر قرار دارد. نگارش خلاق؛ نگارشی است که در قالب آن زبان خلق می شود؛ یعنی زبان در قالب های شناخته شده متعارفش مورد استفاده قرار نمی گیرد. مصداق بارز نگارش خلاق، رمان نویسی و شعر است (مهرمحمدی، ۱۳۸۹). اگر انتظار داریم دانش آموزان از دوره ابتدایی قادر به نوشتن انشا باشد، لازم است چگونگی تفکر به ویژه تفکر خلاق را در آنان آموزش و پرورش دهیم. (قاسم پور مقدم، ۱۳۸۹) چون فکر کردن و نوشتن چنان در هم تنیده اند که می توان گفت نوشتن با تفکر پیش می رود و نوشتن نوعی فکر کردن است و تقدم و تاخیری بین نوشتن و تفکر وجود ندارد (باقری، ۱۳۹۲) پس برای افزایش مهارت نوشتن باید مهارت فکر کردن را نیز به دانش آموزان آموزش داد.

برخی از ملزومات تسلط بر نوشتن فعال در دوره ابتدایی عبارتند از: ۱- توانایی به کارگیری اطلاعات، دانش ها و تجربیات ۲- توانایی سازمان دهی و نظم بخشی به افکار، مقاصد و نگرش های خود ۳- توانایی بهره گیری صحیح از عناصر زبانی به منظور بیان نوشتاری افکار، مقاصد و احساسات خود ۴- توانایی استفاده از علائم نشانه گذاری. این ملزومات پایه های درست نویسی را بنا می نهند اما موضوعاتی که انتظار می رود یک دانش آموخته دوره دبستان بر نگارش آن ها مسلط باشد عبارتند از: ۱- خلاصه نویسی متون داده شده ۲- تشریح وضعیت یک مکان مشخص یا یک موقعیت ویژه یا یک شیء ۳- توصیف یک رویداد یا واقعه (واقعه نگاری) ۴- یادآوری توصیف یک ماجرای شخصی (خاطره نویسی) ۵- ارتباط نوشتاری با افراد دیگر به وسیله نامه (نامه نگاری شخصی). (زندى، ۱۳۹۴)

پژوهش‌های زیادی در زمینه وضعیت انشا در مدارس و راه‌های بهبود آن نگاشته شده است؛ تاثیر روش بدیعه‌پردازی نیز در مقالات زیادی مورد پژوهش قرار گرفته است که یا این تاثیر بر دروسی غیر از انشا مورد سنجش قرار گرفته یا مولفه‌های مورد سنجش مولفه‌های مربوط به خلاقیت بوده است. در اینجا به تعدادی از این مقالات که بیشترین ارتباط را با پژوهش حاضر دارند اشاره خواهد شد:

– مؤمنی مهموئی و اوجی نژاد (۱۳۸۹) در پژوهشی اثرات الگوی تدریس بدیعه‌پردازی بر پرورش خلاقیت دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی در درس انشا را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داده است که به کارگیری این شیوه موجب گسترش خلاقیت و باعث رشد قابلیت سیالی، انعطاف‌پذیری، اصالت و بسط تفکر در دانش‌آموزان شده است.

کدخدایی و سلیمانی (۱۳۹۴) نیز پژوهشی با عنوان «مقایسه آموزش به روش بدیعه‌پردازی و روش سخنرانی برافزایش خلاقیت دانش‌آموزان دختر و پسر پایه سوم ابتدایی زرین‌شهر» انجام دادند. نتایج به دست آمده از تحلیل کوواریانس نشان داده است که بین میانگین نمرات آزمون خلاقیت در مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون در گروه‌های کنترل و آزمایش تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین بین افزایش نمره خلاقیت دانش‌آموزان پسر و دختر در مؤلفه‌های سیالی، انعطاف، اصالت، تفاوت معناداری مشاهده می‌شود.

معروفی و مولودی (۱۳۹۴) در پژوهشی تاثیر روش تدریس بدیعه‌پردازی را بر خلاقیت دانش‌آموزان پایه پنجم روستاهای اورامان کردستان انجام دادند. جامعه آماری شامل دو گروه ۱۵ و ۱۸ نفره آزمایش و کنترل و ابزار اندازه‌گیری آزمون استاندارد خلاقیت تورنس (تصویری) بود. نتایج تحقیق نشان داد روش تدریس بدیعه‌پردازی موجب افزایش خلاقیت دانش‌آموزان گروه آزمایش شده است. این افزایش در ملاک‌های ابتکار و بسط معنا دار و در ملاک‌های سیالیت و انعطاف‌پذیری فاقد معناداری گزارش شده است.

لجم اورک (۱۳۹۴) در مقاله‌ای تاثیر به کارگیری الگوی تدریس بدیعه‌پردازی بر پرورش خلاقیت دانش‌آموزان پایه چهارم ابتدایی در درس انشا در عشایر ایذه را مورد پژوهش قرار داده است. جامعه آماری تمام دانش‌آموزان عشایری پایه چهارم این شهرستان و نمونه آماری شامل دو گروه ۳۰ نفره آزمایش و کنترل بود که به روش تصادفی انتخاب شدند نتایج پژوهش نشان داد به کارگیری روش تدریس بدیعه‌پردازی موجب رشد و گسترش خلاقیت دانش‌آموزان می‌شود.

قوشلی (۱۳۸۵) پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان «مقایسه تأثیر روش‌های تدریس بدیعه‌پردازی (سینکتیکز) با روش تدریس سنتی بر خلاقیت عمومی و خلاقیت نوشتاری دانش

آموزان پسر کلاس پنجم ابتدایی شهرستان گرگان» ارائه کرده است که هدف آن مقایسه تأثیر روش تدریس بدیعه‌پردازی (سینکتیکز) با روش‌های سنتی تدریس انشا بر خلاقیت نوشتاری و عمومی دانش آموزان است. روش تحقیق از نوع نیمه تجربی دوگروهی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون و جامعه آماری ۶۰۶۸ نفر دانش‌آموز که ۸۰ نفر آن‌ها با روش تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای در قالب چهار کلاس ۲۰ نفری از چهار مدرسه مختلف انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل آزمون انشا و آزمون خلاقیت تورنس است نتیجه پژوهش نشان داد که گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل رشد بیشتری در خلاقیت نوشتاری و خلاقیت عمومی داشتند و بیانگر تأثیر بالای روش تدریس بدیعه‌پردازی بر رشد خلاقیت نوشتاری و خلاقیت عمومی دانش‌آموزان بوده است.

روش تحقیق

از آنجاکه در این مطالعه، محقق به دنبال بررسی و مقایسه دو نوع روش تدریس سنتی و بدیعه‌پردازی است؛ بنابراین پژوهش، مستلزم اجرای طرح آزمایشی است. اما از آنجا که در تحقیقات انسانی، امکان کنترل تمامی متغیرها امکان‌پذیر نیست، نمی‌توانیم عنوان تجربی (آزمایشی) را برای آن انتخاب کنیم و به آن نیمه آزمایشی می‌گوییم.

جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان پایه ششم شهر کلاله بودند. نمونه آماری از طریق نمونه‌گیری هدفمند در دسترس دانش‌آموزان پایه ششم دبستان سینکی شهرستان کلاله انتخاب شدند که شامل ۵ دختر و ۱۵ پسر و در مجموع ۲۰ نفر بودند. دانش‌آموزان هم‌زمان و قبل از دخالت متغیر مستقل پس از تدریس به روش سنتی (آن‌چنان‌که مدارس متداول است) در سه موضوع انشا ارزشیابی شدند. سپس بعد از ۱۲ جلسه آموزش (به روش بدیعه‌پردازی) سه موضوع متفاوت دیگر با همان اهداف قبلی در فواصل زمانی مشخص در اختیارشان قرار داده شد و مورد ارزشیابی قرار گرفتند.

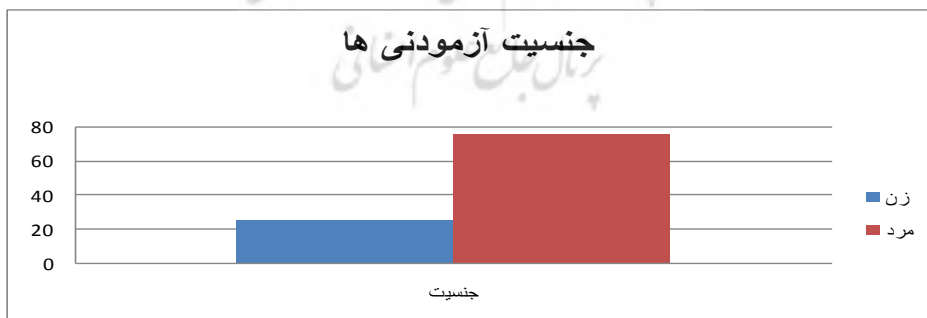
ابزار پژوهش در تحقیق حاضر عبارت است از ۶ موضوع انشا که ۳ موضوع پس از تدریس سنتی و ۳ موضوع دیگر پس از تدریس به روش بدیعه‌پردازی از دانش‌آموزان اخذ شد و به وسیله ملاک‌های ارزشیابی از پیش تهیه‌شده‌ای که مورد تأیید استادان صاحب‌نظر قرار گرفته بود؛ تصحیح و نمره‌گذاری شد. سپس نتایج با نرم‌افزار SPSS و آزمون t، مورد مقایسه، بررسی و تحلیل قرار گرفت. برای دستیابی به روایی محتوایی مناسب، اقداماتی در چند مرحله صورت گرفت؛ بدین صورت که با نظرسنجی و مشورت چند تن از اساتید دانشگاه، اصلاحاتی در

موضوعات اعمال و نهایتاً پس از تأیید آن‌ها ۶ موضوع، تنظیم شد. که سه موضوع بعد از تدریس به روش سنتی در سه زمان متفاوت در اختیار دانش آموزان قرار داده شد که عبارتند از: «توصیف واقعی: توصیف گلدان، توصیف احساسی: پدر خود را توصیف کنید و توصیف تخیلی (خیالی): گفتگوی ابر و خورشید (خودتان را به جای ابر قرار داده و با خورشید صحبت کنید)» و سه موضوع دیگر با همان اهداف قبلی بعد از تدریس به روش بدیعه‌پردازی در سه زمان متفاوت در اختیار دانش آموزان قرار داده شد که عبارتند از: «توصیف واقعی: توصیف عروسک - توصیف احساسی: توصیف مادر- توصیف خیالی: گفتگوی زمین و انسان»؛ برای داشتن یک ملاک ثابت ارزشیابی که از روایی لازم نیز برخوردار باشد ملاک‌های ارزشیابی بر اساس شیوه بدیعه‌پردازی توسط پژوهشگر و با همکاری استادان ادبیات تنظیم شد و سپس توسط ۳ نفر از استادان مشاور علوم تربیتی بازبینی شد و مورد تأیید قرار گرفت و در نهایت توسط دو مصحح تصحیح و نمره‌گذاری شد. میانگین نمره‌های هر ۲ مصحح برای هر انشا محاسبه شد و با تحلیل آماری از نوع آزمون t بر روی آن‌ها نتایج به دست آمد.

یافته‌های پژوهش:

حال به ذکر داده‌های حاصل از تدریس سنتی و بدیعه‌پردازی و مولفه‌های آن در قالب جدول و نمودار پرداخته خواهد شد.

چنان‌که پیش از این ذکر شد این پژوهش بر روی کلاس مختلط پایه ششم صورت گرفت. تعداد و نسبت جنسیت آزمودنی‌ها به یکدیگر در نمودار زیر نشان داده شده است:

نمودار شماره ۱. جنسیت آزمودنی‌ها

نمودار بالا نشان می‌دهد که ۲۵٪ آزمودنی‌ها زن و ۷۵٪ درصد آزمودنی‌ها مرد هستند.

در جدول ۱ شاخص‌هایی که برای تصحیح نوشته‌ها استفاده شده است به تفکیک موضوع، همراه با میانگین حاصل شده در هر یک از شاخص‌ها به نمایش گذاشته خواهد شد:

جدول شماره ۱. شاخص توصیفی

انحراف معیار	میانگین	بیشترین	کمترین	تعداد	
.۳۷۴۱۲۲	۱/۶۶۲	۲	.۶۲۵	۲۰	تمیزی
.۲۷۹۵۰۸	۰/۶۸۷	۱	.۲۵۰	۲۰	ساختار
.۳۱۲۸۲۹	۰/۶۸۷	۱	.۲۵۰	۲۰	نتیجه‌گیری
.۱۶۸۵۶۱	۰/۵۸۱	۰/۸۷۵	.۳۷۵	۲۰	نگارش درست
.۴۳۱۳۰۰	۱/۰۳۷	۱/۶۲۵	.۳۷۵	۲۰	کاربرد درست دستور
.۴۰۷۳۷۴	۱/۰۱۲۵	۱/۶۲۵	.۵۰۰	۲۰	توصیف شرایط موجود
.۴۱۱۷۹۲	.۹۱۲۵۰	۱/۷۵	.۳۷۵	۲۰	قیاس مستقیم
.۳۵۴۶۵۷	۱/۳۸۱۲۵	۲	.۸۲۵	۲۰	قیاس شخصی
.۱۳۷۴۸۲	.۴۹۳۸۵	.۸۷۵	.۳۷۵	۲۰	تعارض فشرده
.۴۱۷۹۵۸	۱/۱۴۱۲۵	۱/۷۵	.۵۰۰	۲۰	قیاس مجدد
.۳۷۰۳۹۱	.۸۹۱۲۵	۲	.۳۷۵	۲۰	نگارش مستقیم
.۲۵۱۳۲۸	.۹۵۹۷۶	۱/۳۰۷	.۵۵۸	۲۰	گفتگوی خیالی ابر و خورشید به روش سنتی
.۲۳۵۰۸۱	۱/۵۲۵	۲	۱/۱۲۵	۲۰	تمیزی
.۲۰۳۹۹۰	.۷۶۲۵۰	۱	.۳۷۵	۲۰	ساختار
.۲۲۱۴۶۰	.۶۸۸۷۵	۱	.۳۷۵	۲۰	نتیجه‌گیری
.۳۱۰۸۲۲	۱/۳۸۸۷۵	۲	.۸۲۵	۲۰	نگارش درست
.۴۳۵۴۲۷	۱/۳۵۶۲۵	۲	.۵۰۰	۲۰	کاربرد درست دستور
.۴۰۰۵۹۸	۱/۴۴۶۲۵	۲	.۶۲۵	۲۰	توصیف شرایط موجود
.۳۹۱۸۰۸	۱/۶۱	۲	.۶۲۵	۲۰	قیاس مستقیم

.۳۴۸۵۷۶	۱/۵۳۱۲۵	۲	.۶۲۵	۲۰	قیاس شخصی
.۴۰۳۵۴۳	۱/۴۵۳۷۵	۲	.۵۰۰	۲۰	تعارض فشرده
.۲۸۷۵۵۷	۱/۳۵۶۲۵	۱/۷۵	.۷۵۰	۲۰	قیاس مجدد
.۳۵۸۷۸۱	۱/۱۷	۱/۸۲۵	.۶۲۵	۲۰	نگارش مستقیم
.۲۵۶۰۱۰	۱/۲۹۸۹۸	۱/۶۳۹	.۷۵۲	۲۰	گفتگوی زمین و انسان‌ها به روش بدیعه‌پردازی
.۲۸۲۴۳۵	۱/۸۱۲۵	۲	۱/۲۵	۲۰	تمیزی
.۲۵۹۸۶۸	.۷۶۱۲۵	۱	.۲۵۰	۲۰	ساختار
.۲۷۲۳۵۶	.۵۸۷۵۰	۱	.۲۵۰	۲۰	نتیجه‌گیری
.۳۲۹۴۷۳	.۸۷۵۰۰	۱/۵	.۵۰۰	۲۰	نگارش درست
.۳۷۵۸۷۶	۱/۱۱۲۵	۱/۷۵	.۵۰۰	۲۰	کاربرد درست دستور
.۴۲۰۶۸۲	۱/۲۲۵	۲	.۵۰۰	۲۰	توصیف شرایط موجود
.۱۸۳۱۷۴	.۵۷۵۰۰	۱	.۵۰۰	۲۰	قیاس مستقیم
.۳۴۶۷۴۲	.۸۳۷۵۰	۱/۵	.۵۰۰	۲۰	قیاس شخصی
.۲۳۰۸۴۵	.۵۷۵۰۰	۱	.۲۵۰	۲۰	تعارض فشرده
.۴۸۳۱۰۳	۱/۲۳۷۵	۲	.۵۰۰	۲۰	قیاس مجدد
.۲۶۲۵۱۶	۱/۰۱۲۵	۱/۵	.۵۰۰	۲۰	نگارش مستقیم
.۲۲۳۷۸۴	.۹۶۴۶۶	۱/۳۸۶	.۶۴۳	۲۰	توصیف پدر به روش سنتی
.۴۰۷۷۷۸	۱/۷۳۷۵	۲	۱	۲۰	تمیزی
.۲۸۶۴۸۳	.۹۲۵۰۰	۲	.۵۰۰	۲۰	ساختار
.۳۱۵۱۸۶	.۷۳۷۵۰	۲	.۲۵۰	۲۰	نتیجه‌گیری
.۲۳۶۱۲۸	۱/۴۵	۱	۱	۲۰	نگارش درست
.۳۷۵۲۱۹	۱/۴	۲	۱	۲۰	کاربرد درست دستور
.۴۰۷۷۷۸	۱/۲۸۷۵	۲	.۷۵۰	۲۰	توصیف شرایط موجود

.۲۸۷۹۱۴	۱/۸	۲	۱	۲۰	قیاس مستقیم
.۳۹۶۵۳۱	۱/۵۲۵	۲	.۵۰۰	۲۰	قیاس شخصی
.۴۰۷۷۷۸	۱/۴۱۲۵	۲	.۷۵۰	۲۰	تعارض فشرده
.۴۳۶۷۹۵	۱/۵	۲	.۵۰۰	۲۰	قیاس مجدد
.۳۸۲۸۱۳	۱/۳۳۷۵	۲	.۷۵۰	۲۰	نگارش مستقیم
.۲۳۳۳۴۹	۱/۳۷۳۸	۱/۷۲۷	۱/۰۲۳	۲۰	توصیف مادر به روش بدیعه‌پردازی
.۳۳۰۴۷۰	۱/۸	۲	.۷۵۰	۲۰	تمیزی
.۳۹۶۵۳۱	.۹۷۵۰۰	۲	.۵۰	۲۰	ساختار
.۳۷۵۲۱۹	.۶۵۰۰۰	۲	.۲۵	۲۰	نتیجه‌گیری
.۲۸۴۱۷۷	.۹۶۲۵۰	۱/۵	.۵۰	۲۰	نگارش درست
.۳۷۵۸۷۶	۱/۱۳۷۵	۲	.۵۰	۲۰	کاربرد درست دستور
.۳۳۸۳۴۰	۱/۶	۲	۱	۲۰	توصیف شرایط موجود
.۲۹۷۷۴۴	۱/۰۱۲۵	۱/۵	.۵۰۰	۲۰	قیاس مستقیم
.۳۶۳۶۴۴	.۹۲۵۰۰	۱/۵	.۲۵۰	۲۰	قیاس شخصی
.۲۱۸۷۷۳	.۶۶۲۵۰	۱	.۵۰۰	۲۰	تعارض فشرده
.۳۳۸۳۴۰	۱/۱	۱/۷۵	.۵۰۰	۲۰	قیاس مجدد
.۲۳۶۱۲۸	.۸۶۲۵۰	۱/۵	.۵۰۰	۲۰	نگارش مستقیم
.۱۸۵۲۰۷	۱/۰۶۲	۱/۵	.۷۵۰	۲۰	گلدان روبرو را به روش سنتی توصیف کنید
.۴۲۸۴۳۰	۱/۴۷۵	۲	۰/۷۵	۲۰	تمیزی
.۳۳۰۴۷۰	.۷۰۰۰۰	۱/۷۵	۰/۲۵	۲۰	نتیجه‌گیری
.۴۳۸۸۶۱	۱/۵۳۷۵	۲	۰/۵	۲۰	نگارش درست
.۲۸۴۱۷۷	۱/۴۱۲۵	۱/۷۵	۰/۷۵	۲۰	کاربرد درست دستور
.۴۲۶۱۲۱	۱/۷	۲	.۵۰۰	۲۰	توصیف شرایط موجود

قیاس مستقیم	۲۰	۱/۵	۲	۱/۸۵	۲۳۵۰۸۱
قیاس شخصی	۲۰	۱	۲	۱/۶۷۵	۳۴۵۰۷۸
تعارض فشرده	۲۰	۰.۵۰۰	۲	۱/۳۷۵	۳۸۴۷۴۲
قیاس مجدد	۲۰	۰.۷۵۰	۲	۱/۴۱۲۵	۴۱۵۷۶۷
نگارش مستقیم	۲۰	۰.۷۵۰	۲	۱/۳۱۲۵	۴۱۲۵۹۰
عروسک روی‌ورا به روش بدیعه‌پردازی توصیف‌کنند	۲۰	۰.۸۸۶	۱/۷۵	۱/۳۹۰۹۱	۲۵۷۹۳۲

اطلاعات حاصل از جدول ۱ نشان‌دهنده میانگین و انحراف معیار برای هر یک از متغیرها است. یعنی میانگین تک تک یازده مولفه برای هر ۲۰ نفر در ۶ موضوع جداگانه محاسبه شده است.

جدول شماره ۲. خلاصه آزمون کلموگروف اسمیرنوف

توصیف عروسک به روش بدیعه‌پردازی	توصیف گلبلان به روش سنتی	توصیف مادر به روش بدیعه‌پردازی	توصیف پلر به روش سنتی	گفتگوی زمین و انسان به روش بدیعه‌پردازی	گفتگوی خیالی ابرو خورشید به روش سنتی	تعداد	پارامترهای طبیعی
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰		میانگین
۱/۳۹	۱/۰۶	۱/۳۷	۰/۹۶	۱/۲۹	۰/۹۵		انحراف معیار
۰/۲۵	۰/۱۸	۰/۲۳	۰/۲۲	۰/۲۵	۰/۲۵		مطلق
۰/۱۵۴	۰/۱۵۱	۰/۱۷۱	۰/۱۲۴	۰/۱۳۱	۰/۱۷۵		مثبت
۰/۰۸۲	۰/۱۵۱	۰/۱۷۱	۰/۱۲۴	۰/۱۲۷	۰/۱۵۱		منفی
-۰/۱۵۴	-۰/۱۱۳	-۰/۰۹۸	-۰/۱۱۴	-۰/۱۳۱	-۰/۱۷۵		آماره کلموگروف-اسمیرنوف
۰/۶۸۹	۰/۶۷۵	۰/۷۶۶	۰/۵۵۵	۰/۵۸۷	۰/۷۸۵		سطح معناداری
۰/۷۳	۰/۷۵۲	۰/۶	۰/۹۱۷	۰/۸۸۱	۰/۵۶۹		

انحراف معیار	میانگین	بیشترین	کمترین	تعداد	
.۳۷۴۱۲۲	۱/۶۶۲	۲	.۶۲۵	۲۰	تمیزی
.۲۷۹۵۰۸	۰/۶۸۷	۱	.۲۵۰	۲۰	ساختار
.۳۱۲۸۲۹	۰/۶۸۷	۱	.۲۵۰	۲۰	نتیجه‌گیری
.۱۶۸۵۶۱	۰/۵۸۱	۰/۸۷۵	.۳۷۵	۲۰	نگارش درست
.۴۳۱۳۰۰	۱/۰۳۷	۱/۶۲۵	.۳۷۵	۲۰	کاربرد درست دستور
.۴۰۷۳۷۴	۱/۰۱۲۵	۱/۶۲۵	.۵۰۰	۲۰	توصیف شرایط موجود
.۴۱۱۷۹۲	.۹۱۲۵۰	۱/۷۵	.۳۷۵	۲۰	قیاس مستقیم
.۳۵۴۶۵۷	۱/۳۸۱۲۵	۲	.۸۲۵	۲۰	قیاس شخصی
.۱۳۷۴۸۲	.۴۹۳۸۵	.۸۷۵	.۳۷۵	۲۰	تعارض فشرده
.۴۱۷۹۵۸	۱/۱۴۱۲۵	۱/۷۵	.۵۰۰	۲۰	قیاس مجدد
.۳۷۰۳۹۱	.۸۹۱۲۵	۲	.۳۷۵	۲۰	نگارش مستقیم
.۲۵۱۳۲۸	.۹۵۹۷۶	۱/۳۰۷	.۵۵۸	۲۰	گفتگوی خیالی ابر و خورشید به روش سنتی
.۲۳۵۰۸۱	۱/۵۲۵	۲	۱/۱۲۵	۲۰	تمیزی
.۲۰۳۹۹۰	.۷۶۲۵۰	۱	.۳۷۵	۲۰	ساختار
.۲۲۱۴۶۰	.۶۸۱۷۵	۱	.۳۷۵	۲۰	نتیجه‌گیری
.۳۱۰۸۲۲	۱/۳۸۱۷۵	۲	.۸۲۵	۲۰	نگارش درست
.۴۳۵۴۲۷	۱/۳۵۶۲۵	۲	.۵۰۰	۲۰	کاربرد درست دستور
.۴۰۰۵۹۸	۱/۴۴۶۲۵	۲	.۶۲۵	۲۰	توصیف شرایط موجود
.۳۹۱۸۰۸	۱/۶۱	۲	.۶۲۵	۲۰	قیاس مستقیم
.۳۴۸۵۷۶	۱/۵۳۱۲۵	۲	.۶۲۵	۲۰	قیاس شخصی
.۴۰۳۵۴۳	۱/۴۵۳۷۵	۲	.۵۰۰	۲۰	تعارض فشرده
.۲۸۷۵۵۷	۱/۳۵۶۲۵	۱/۷۵	.۷۵۰	۲۰	قیاس مجدد
.۳۵۸۷۸۱	۱/۱۷	۱/۸۲۵	.۶۲۵	۲۰	نگارش مستقیم
.۲۵۶۰۱۰	۱/۲۹۸۹۸	۱/۶۳۹	.۷۵۲	۲۰	گفتگوی زمین و انسان‌ها به روش بدیعه‌پردازی
.۲۸۲۴۳۵	۱/۸۱۲۵	۲	۱/۲۵	۲۰	تمیزی
.۲۵۹۸۶۸	.۷۶۱۲۵	۱	.۲۵۰	۲۰	ساختار
.۲۷۲۳۵۶	.۵۸۷۵۰	۱	.۲۵۰	۲۰	نتیجه‌گیری
.۳۲۹۴۷۳	.۸۷۵۰۰	۱/۵	.۵۰۰	۲۰	نگارش درست

۳۷۵۸۷۶	۱/۱۱۲۵	۱/۷۵	۰.۵۰۰	۲۰	کاربرد درست دستور
۴۲۰۶۸۲	۱/۲۲۵	۲	۰.۵۰۰	۲۰	توصیف شرایط موجود
۱۸۳۱۷۴	۰.۵۷۵۰۰	۱	۰.۵۰۰	۲۰	قیاس مستقیم
۳۴۶۷۴۲	۰.۸۳۷۵۰	۱/۵	۰.۵۰۰	۲۰	قیاس شخصی
۲۳۰۸۴۵	۰.۵۷۵۰۰	۱	۰.۲۵۰	۲۰	تعارض فشرده
۴۸۳۱۰۳	۱/۲۳۷۵	۲	۰.۵۰۰	۲۰	قیاس مجدد
۲۶۲۵۱۶	۱/۰۱۲۵	۱/۵	۰.۵۰۰	۲۰	نگارش مستقیم
۲۲۳۷۸۴	۰.۹۶۴۶۶	۱/۳۸۶	۰.۶۴۳	۲۰	توصیف پدر به روش سنتی
۴۰۷۷۷۸	۱/۷۳۷۵	۲	۱	۲۰	تمیزی
۲۸۶۴۸۳	۰.۹۲۵۰۰	۲	۰.۵۰۰	۲۰	ساختار
۳۱۵۱۸۶	۰.۷۳۷۵۰	۲	۰.۲۵۰	۲۰	نتیجه‌گیری
۲۳۶۱۲۸	۱/۴۵	۱	۱	۲۰	نگارش درست
۳۷۵۲۱۹	۱/۴	۲	۱	۲۰	کاربرد درست دستور
۴۰۷۷۷۸	۱/۲۱۷۵	۲	۰.۷۵۰	۲۰	توصیف شرایط موجود
۲۸۷۹۱۴	۱/۸	۲	۱	۲۰	قیاس مستقیم
۳۹۶۵۳۱	۱/۵۲۵	۲	۰.۵۰۰	۲۰	قیاس شخصی
۴۰۷۷۷۸	۱/۴۱۲۵	۲	۰.۷۵۰	۲۰	تعارض فشرده
۴۳۶۷۹۵	۱/۵	۲	۰.۵۰۰	۲۰	قیاس مجدد
۳۸۲۸۱۳	۱/۳۳۷۵	۲	۰.۷۵۰	۲۰	نگارش مستقیم
۲۳۳۳۴۹	۱/۳۷۲۸	۱/۷۲۷	۱/۰۲۳	۲۰	توصیف مادر به روش بدیعه‌پردازی
۳۳۰۴۷۰	۱/۸	۲	۰.۷۵۰	۲۰	تمیزی
۳۹۶۵۳۱	۰.۹۷۵۰۰	۲	۰.۵۰	۲۰	ساختار
۳۷۵۲۱۹	۰.۶۵۰۰۰	۲	۰.۲۵	۲۰	نتیجه‌گیری
۲۸۴۱۷۷	۰.۹۶۲۵۰	۱/۵	۰.۵۰	۲۰	نگارش درست
۳۷۵۸۷۶	۱/۱۳۷۵	۲	۰.۵۰	۲۰	کاربرد درست دستور
۳۳۸۳۴۰	۱/۶	۲	۱	۲۰	توصیف شرایط موجود
۲۹۷۷۴۴	۱/۰۱۲۵	۱/۵	۰.۵۰۰	۲۰	قیاس مستقیم
۳۶۳۶۴۴	۰.۹۲۵۰۰	۱/۵	۰.۲۵۰	۲۰	قیاس شخصی
۲۱۸۷۷۳	۰.۶۶۲۵۰	۱	۰.۵۰۰	۲۰	تعارض فشرده
۳۳۸۳۴۰	۱/۱	۱/۷۵	۰.۵۰۰	۲۰	قیاس مجدد
۲۳۶۱۲۸	۰.۸۶۲۵۰	۱/۵	۰.۵۰۰	۲۰	نگارش مستقیم

۱۸۵۲۰۷	۱/۰۶۲	۱/۵	۰/۷۵۰	۲۰	گلدان روبرو را به روش سنتی توصیف کنید
۴۲۸۴۳۰	۱/۴۷۵	۲	۰/۷۵	۲۰	تمیزی
۳۳۰۴۷۰	۰/۷۰۰۰	۱/۷۵	۰/۲۵	۲۰	نتیجه‌گیری
۴۳۸۸۶۱	۱/۵۳۷۵	۲	۰/۵	۲۰	نگارش درست
۲۸۴۱۷۷	۱/۴۱۲۵	۱/۷۵	۰/۷۵	۲۰	کاربرد درست دستور
۴۲۶۱۲۱	۱/۷	۲	۰/۵۰۰	۲۰	توصیف شرایط موجود
۲۳۵۰۸۱	۱/۸۵	۲	۱/۵	۲۰	قیاس مستقیم
۳۴۵۰۷۸	۱/۶۷۵	۲	۱	۲۰	قیاس شخصی
۳۸۴۷۴۲	۱/۳۷۵	۲	۰/۵۰۰	۲۰	تعارض فشرده
۴۱۵۷۶۷	۱/۴۱۲۵	۲	۰/۷۵۰	۲۰	قیاس مجدد
۴۱۲۵۹۰	۱/۳۱۲۵	۲	۰/۷۵۰	۲۰	نگارش مستقیم
۲۵۷۹۳۲	۱/۳۹۰۹۱	۱/۷۵	۰/۸۸۶	۲۰	عروسک روبرو را به روش بدیعه‌پردازی توصیف کنید

اطلاعات حاصل از جدول ۱ نشان‌دهنده میانگین و انحراف معیار برای هر یک از متغیرها است. یعنی میانگین تک تک یازده مولفه برای هر ۲۰ نفر در ۶ موضوع جداگانه محاسبه شده است.

جدول شماره ۲. خلاصه آزمون کلموگروف اسمیرنوف

توصیف عروسک به روش بدیعه‌پردازی	توصیف گلدان به روش سنتی	توصیف مادر به روش بدیعه‌پردازی	توصیف پدر به روش سنتی	گفتگوی زمین و انسان به روش بدیعه‌پردازی	گفتگوی خیالی ابر و خورشید به روش سنتی	تعداد
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	میانگین
۱/۳۹	۱/۰۶	۱/۳۷	۰/۹۶	۱/۲۹	۰/۹۵	پارامترهای طبیعی
۰/۲۵	۰/۱۸	۰/۲۳	۰/۲۲	۰/۲۵	۰/۲۵	انحراف معیار
۰/۱۵۴	۰/۱۵۱	۰/۱۷۱	۰/۱۲۴	۰/۱۳۱	۰/۱۷۵	مطلق
۰/۰۸۲	۰/۱۵۱	۰/۱۷۱	۰/۱۲۴	۰/۱۲۷	۰/۱۵۱	مثبت
-۰/۱۵۴	-۰/۱۱۳	-۰/۰۹۸	-۰/۱۱۴	-۰/۱۳۱	-۰/۱۷۵	منفی
۰/۶۸۹	۰/۶۷۵	۰/۷۶۶	۰/۵۵۵	۰/۵۸۷	۰/۷۸۵	آماره کلموگروف- اسمیرنوف
۰/۷۳	۰/۷۵۲	۰/۶	۰/۹۱۷	۰/۸۸۱	۰/۵۶۹	سطح معناداری

جدول شماره ۳. تحلیل زوجی نمونه‌ها

		میانگین	تعداد	انحراف معیار	خطای میانگین
۱ Pair	تمیزی به روش سنتی	۱/۶۶۲۵	۲۰	۰.۳۷۴۱۲۲	۰.۸۳۶۵۶
	تمیزی به روش بدیعه‌پردازی	۱/۵۲۵	۲۰	۰.۲۳۵۰۸۱	۰.۵۲۵۶۶
۲ Pair	ساختار به روش سنتی	۰.۶۸۷۵۰	۲۰	۰.۲۷۹۵۰۸	۰.۶۲۵۰۰
	ساختار روش بدیعه‌پردازی	۰.۷۶۲۵۰	۲۰	۰.۲۰۳۹۹۰	۰.۴۵۶۱۴
۳ Pair	نتیجه‌گیری به روش سنتی	۰.۶۸۷۵۰	۲۰	۰.۳۱۲۸۲۹	۰.۶۹۹۵۱
	نتیجه‌گیری روش بدیعه‌پردازی	۰.۶۸۸۷۵	۲۰	۰.۲۲۱۴۶۰	۰.۴۹۵۲۰
۴ Pair	نگارش درست به روش سنتی	۰.۵۸۱۲۵	۲۰	۰.۱۶۸۵۶۱	۰.۳۷۶۹۱
	نگارش درست روش بدیعه‌پردازی	۱/۳۸۸۷۵	۲۰	۰.۳۱۰۸۲۲	۰.۶۹۵۰۲
۵ Pair	کاربرد درست دستور به روش سنتی	۱/۰۳۷۵	۲۰	۰.۴۳۱۳۰۰	۰.۹۶۴۴۲
	کاربرد درست دستور روش بدیعه‌پردازی	۱/۳۵۶۲۵	۲۰	۰.۴۳۵۴۲۷	۰.۹۷۳۶۵
۶ Pair	توصیف شرایط موجود به روش سنتی	۱/۰۱۲۵	۲۰	۰.۴۰۷۳۷۴	۰.۹۱۰۹۲
	توصیف شرایط موجود به روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۴۶۲۵	۲۰	۰.۴۰۰۵۹۸	۰.۸۹۵۷۶
۷ Pair	قیاس مستقیم به روش سنتی	۰.۹۱۲۵۰	۲۰	۰.۴۱۱۷۹۲	۰.۹۲۰۷۹
	قیاس مستقیم به روش بدیعه‌پردازی	۱/۶۱	۲۰	۰.۳۹۱۸۰۸	۰.۸۷۶۱۱
۸ Pair	قیاس شخصی به روش سنتی	۱/۳۸۱۲۵	۲۰	۰.۳۵۴۶۵۷	۰.۷۹۳۰۴
	قیاس شخصی به روش بدیعه‌پردازی	۱/۵۳۱۲۵	۲۰	۰.۳۴۸۵۷۶	۰.۷۷۹۴۴
۹ Pair	تعارض به روش سنتی	۰.۴۹۳۸۵	۲۰	۰.۱۳۷۴۸۲	۰.۳۰۷۴۲
	تعارض به روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۵۳۷۵	۲۰	۰.۴۰۳۵۴۳	۰.۹۰۲۳۵
۱۰ Pair	قیاس مجلد به روش سنتی	۱/۱۴۱۲۵	۲۰	۰.۴۱۷۹۵۸	۰.۹۳۴۵۸
	قیاس مجلد به روش بدیعه‌پردازی	۱/۳۵۶۲۵	۲۰	۰.۲۸۷۵۵۷	۰.۶۴۳۰۰
۱۱ Pair	نگارش مستقیم به روش سنتی	۰.۸۹۱۲۵	۲۰	۰.۳۷۰۳۹۱	۰.۸۲۸۲۲
	نگارش مستقیم به روش بدیعه‌پردازی	۱/۱۷	۲۰	۰.۳۵۸۷۸۱	۰.۸۰۲۲۶
Pair ۱۲	گفتگوی خیالی ابر و خورشید به روش سنتی	۰.۹۵۹۷۶	۲۰	۰.۲۵۱۳۲۸	۰.۵۶۱۹۹
	گفتگو زمین و انسان‌ها به روش بدیعه‌پردازی	۱/۲۹۸۹۸	۲۰	۰.۲۵۶۰۱۰	۰.۵۷۲۴۶
۱۳ Pair	تمیزی به روش سنتی	۱/۸۱۲۵	۲۰	۰.۲۸۲۴۳۵	۰.۶۳۱۵۴
	تمیزی به روش بدیعه‌پردازی	۱/۷۳۷۵	۲۰	۰.۲۸۶۴۸۳	۰.۶۴۰۵۹
Pair ۱۴	ساختار به روش سنتی	۰.۷۶۱۲۵	۲۰	۰.۲۵۹۸۶۸	۰.۵۸۱۰۸
	ساختار روش بدیعه‌پردازی	۰.۹۲۵۰۰	۲۰	۰.۳۱۵۱۸۶	۰.۷۰۴۷۸

Pair ۱۵	نتیجه‌گیری به روش سنتی	۰.۵۸۷۵۰	۲۰	۰.۲۷۲۳۵۶	۰.۶۰۹۰۱
	نتیجه‌گیری روش بدیعه‌پردازی	۰.۷۳۷۵۰	۲۰	۰.۲۳۶۱۲۸	۰.۵۲۸۰۰
Pair ۱۶	نگارش درست به روش سنتی	۰.۸۷۵۰۰	۲۰	۰.۳۲۹۴۷۳	۰.۷۳۶۷۲.
	نگارش درست روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۵	۲۰	۰.۳۴۰۲۷۹	۰.۷۶۰۸۹.
Pair ۱۷	کاربرد درست دستور به روش سنتی	۱/۱۱۲۵	۲۰	۰.۳۷۵۸۷۶	۰.۸۴۰۴۸
	کاربرد درست دستور روش بدیعه‌پردازی	۱/۴	۲۰	۰.۳۷۵۲۱۹	۰.۸۳۹۰۲
۱۸ Pair	توصیف شرایط موجود به روش سنتی	۱/۲۲۵	۲۰	۰.۴۲۰۶۸۲	۰.۹۴۰۶۷
	توصیف شرایط موجود به روش بدیعه‌پردازی	۱/۲۸۷۵	۲۰	۰.۴۰۷۷۷۸	۰.۹۱۱۸۲
۱۹ Pair	قیاس مستقیم به روش سنتی	۰.۵۷۵۰۰	۲۰	۰.۱۸۳۱۷۴	۰.۴۰۹۵۹
	قیاس مستقیم به روش بدیعه‌پردازی	۱/۸	۲۰	۰.۲۸۷۹۱۴	۰.۶۴۳۸۰
۲۰ Pair	قیاس شخصی به روش سنتی	۰.۸۳۷۵۰	۲۰	۰.۳۴۶۷۴۲	۰.۷۷۵۳۴
	قیاس شخصی به روش بدیعه‌پردازی	۱/۵۲۵	۲۰	۰.۳۹۶۵۳۱	۰.۸۸۶۶۷
۲۱ Pair	تعارض به روش سنتی	۰.۵۷۵۰۰	۲۰	۰.۲۳۰۸۴۵	۰.۵۱۶۱۹
	تعارض به روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۱۲۵	۲۰	۰.۴۰۷۷۷۸	۰.۹۱۱۸۲
۲۲ Pair	قیاس مجدد به روش سنتی	۱/۲۳۷۵	۲۰	۰.۴۸۳۱۰۳	۰.۱۰۸۰۲۵
	قیاس مجدد به روش بدیعه‌پردازی	۱/۵	۲۰	۰.۴۳۶۷۹۵	۰.۹۷۶۷۰
۲۳ Pair	نگارش مستقیم به روش سنتی	۱/۰۱۲۵	۲۰	۰.۲۶۲۵۱۶	۰.۵۸۷۰۰
	نگارش مستقیم به روش بدیعه‌پردازی	۱/۳۳۷۵	۲۰	۰.۳۸۲۸۱۳	۰.۸۵۶۰۰
Pair ۲۴	توصیف پدر به روش سنتی	۰.۹۶۴۶۶	۲۰	۰.۲۲۳۷۸۴	۰.۵۰۰۴۰
	توصیف مادر به روش بدیعه‌پردازی	۱/۳۷۳۸۶	۲۰	۰.۲۳۳۳۴۹	۰.۵۲۱۷۸
۲۵ Pair	تمیزی به روش سنتی	۱/۸	۲۰	۰.۳۳۰۴۷۰	۰.۷۳۸۹۵
	تمیزی به روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۷۵	۲۰	۰.۴۲۸۴۳۰	۰.۹۵۸۰۰
۲۶ Pair	ساختار به روش سنتی	۰.۹۷۵۰۰	۲۰	۰.۳۹۶۵۳۱	۰.۸۸۶۶۷
	ساختار روش بدیعه‌پردازی	۰.۸۵۰۰۰	۲۰	۰.۲۳۵۰۸۱	۰.۵۲۵۶۶
۲۷ Pair	نتیجه‌گیری به روش سنتی	۰.۶۵۰۰۰	۲۰	۰.۳۷۵۲۱۹	۰.۸۳۹۰۲
	نتیجه‌گیری روش بدیعه‌پردازی	۰.۷۰۰۰۰	۲۰	۰.۳۳۰۴۷۰	۰.۷۳۸۹۵
۲۸ Pair	نگارش درست به روش سنتی	۰.۹۶۲۵۰	۲۰	۰.۲۸۴۱۷۷	۰.۶۳۵۴۴
	نگارش درست روش بدیعه‌پردازی	۱/۵۳۷۵	۲۰	۰.۴۳۸۸۶۱	۰.۹۸۱۳۲
۲۹ Pair	کاربرد درست دستور به روش سنتی	۱/۱۳۷۵	۲۰	۰.۳۷۵۸۷۶	۰.۸۴۰۴۸
	کاربرد درست دستور روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۱۲۵	۲۰	۰.۲۸۴۱۷۷	۰.۶۳۵۴۴

۳۰ Pair	توصیف شرایط موجود به روش سنتی	۱/۶	۲۰	.۳۳۸۳۴۰	.۷۵۶۵۵
	توصیف شرایط موجود به روش بدیعه‌پردازی	۱/۷	۲۰	.۴۲۶۱۲۱	.۹۵۲۸۴
۳۱ Pair	قیاس مستقیم به روش سنتی	۱/۰۱۲۵	۲۰	.۲۹۷۷۴۴	.۶۶۵۷۸
	قیاس مستقیم به روش بدیعه‌پردازی	۱/۸۵	۲۰	.۲۳۵۰۸۱	.۵۲۵۶۶
۳۲ Pair	قیاس شخصی به روش سنتی	.۹۲۵۰۰	۲۰	.۳۶۳۶۴۴	.۸۱۳۱۳
	قیاس شخصی به روش بدیعه‌پردازی	۱/۶۷۵	۲۰	.۳۴۵۰۷۸	.۷۷۱۶۲
۳۳ Pair	تعارض به روش سنتی	.۶۶۲۵۰	۲۰	.۲۱۸۷۷۳	.۴۸۹۱۹
	تعارض به روش بدیعه‌پردازی	۱/۳۷۵	۲۰	.۳۸۴۷۴۲	.۸۶۰۳۱
۳۴ Pair	قیاس مجدد به روش سنتی	۱/۱	۲۰	.۳۳۸۳۴۰	.۷۵۶۵۵
	قیاس مجدد به روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۱۲۵	۲۰	.۴۱۵۷۶۷	.۹۲۹۶۸
۳۵ Pair	نگارش مستقیم به روش سنتی	.۸۶۲۵۰	۲۰	.۲۳۶۱۲۸	.۵۲۸۰۰
	نگارش مستقیم به روش بدیعه‌پردازی	۱/۳۱۲۵	۲۰	.۴۱۲۵۹۰	.۹۲۲۵۸
۳۶ Pair	گلدان رویو را به روش سنتی توصیف کنید	۱/۰۶۲۵	۲۰	.۱۸۵۲۰۷	.۴۱۴۱۴
	عروسک رویو را به روش بدیعه‌پردازی توصیف کنید	۱/۳۹۰۹۱	۲۰	۲۵۷۹۳۲	.۵۷۶۷۵

نتایج جدول ۳ نشان‌دهنده مقایسه زوجی متغیرها با یکدیگر است. در این جدول شاخصه‌های مربوط به هر موضوع به صورت جفت (بدیعه‌پردازی در مقابل سنتی) در نظر گرفته شد و هر یک از ۱۱ مولفه نیز برای هر موضوع به صورت زوجی مقایسه شد.

جدول شماره ۴. تحلیل زوجی نمونه‌ها به صورت کلی

		میانگین	تعداد	انحراف معیار	خطای میانگین
۱ Pair	تمیزی به روش سنتی	۱/۷۵۸۳	۲۰	.۲۶۷۵۲	.۵۹۸۲
	تمیزی به روش بدیعه‌پردازی	۱/۵۷۹۲	۲۰	.۲۰۹۳۸	.۴۶۸۲
۲ Pair	ساختار به روش سنتی	.۸۰۷۹	۲۰	.۲۲۳۶۱	.۵۰۰۰
	ساختار روش بدیعه‌پردازی	.۸۴۵۸	۲۰	.۱۷۷۷۶	.۳۹۷۵
۳ Pair	نتیجه‌گیری به روش سنتی	.۶۴۱۷	۲۰	.۲۵۶۶۴	.۵۷۳۹
	نتیجه‌گیری روش بدیعه‌پردازی	.۷۰۸۸	۲۰	.۱۹۶۱۰	.۴۳۸۵
۴ Pair	کاربرد درست به روش سنتی	.۸۰۶۳	۲۰	.۲۰۵۵۸	.۴۵۹۷
	کاربرد درست روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۵۸۸	۲۰	.۳۰۶۹۸	.۶۸۶۴
۵ Pair	کاربرد دستور به روش سنتی	۱/۰۹۵۸	۲۰	.۳۲۳۶۳	.۷۲۳۶
	کاربرد دستور روش بدیعه‌پردازی	۱/۳۸۹۶	۲۰	.۳۰۸۳۵	.۶۸۹۵

۶ Pair	توصیف شرایط موجود به روش سنتی	۱/۲۷۹۱۷	۲۰	۰.۳۰۲۹۱۶	۰.۶۷۷۳۴
	توصیف شرایط موجود به روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۷۷۹۲	۲۰	۰.۳۰۹۷۵۰	۰.۶۹۲۶۲
۷ Pair	قیاس مستقیم به روش سنتی	۰.۸۳۳۳۳	۲۰	۰.۲۲۶۲۰۷	۰.۵۰۵۸۱
	قیاس مستقیم به روش بدیعه‌پردازی	۱/۷۵۳۳۳	۲۰	۰.۲۲۰۴۰۳	۰.۴۹۲۸۴
۸ Pair	قیاس شخصی به روش سنتی	۱/۰۴۷۹۲	۲۰	۰.۲۵۸۵۷۹	۰.۵۷۸۲۰
	قیاس شخصی به روش بدیعه‌پردازی	۱/۵۷۷۰۸	۲۰	۰.۲۷۹۷۶۲	۰.۶۲۵۵۷
۹ Pair	تعارض به روش سنتی	۰.۵۷۷۱۲	۲۰	۰.۱۳۰۵۵۰	۰.۲۹۱۹۲
	تعارض به روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۱۳۷۵	۲۰	۰.۲۸۳۸۰۱	۰.۶۳۴۶۰
۱۰ Pair	قیاس مجدد به روش سنتی	۱/۱۵۹۵۸	۲۰	۰.۲۸۴۴۹۷	۰.۶۳۱۶۸
	قیاس مجدد به روش بدیعه‌پردازی	۱/۴۲۲۹۲	۲۰	۰.۲۵۸۳۶۷	۰.۵۷۷۷۳
۱۱ Pair	نگارش مستقیم به روش سنتی	۰.۹۲۲۰۸	۲۰	۰.۱۷۹۵۵۲	۰.۴۰۱۴۹
	نگارش مستقیم به روش بدیعه‌پردازی	۱/۲۷۳۳۳	۲۰	۰.۳۱۷۲۷۳	۰.۷۰۹۴۴
۱۲ Pair	نمره انشاء دانش‌آموزان به روش سنتی	۰.۹۹۵۶۴	۲۰	۰.۱۹۶۷۶۶	۰.۴۳۹۹۸
	نمره انشاء دانش‌آموزان به روش بدیعه‌پردازی	۱/۳۵۴۵۸	۲۰	۰.۲۱۶۳۴۷	۰.۴۸۳۷۷

در جدول ۴ میانگین نمرات هر سه فعالیت دانش‌آموزان به صورت کلی آمده است که به‌عنوان مثال در زوج شماره ۱۲ مشاهده می‌شود که میانگین کل نمره انشاء دانش‌آموزان به روش سنتی برابر ۰/۹۹۵۶۴ و میانگین کل نمره انشاء دانش‌آموزان به روش بدیعه‌پردازی برابر با ۱/۳۵۴۵۸ است.

جدول شماره ۵. خلاصه آزمون نمونه‌های زوجی به صورت کلی

میانگین	تفاوت‌های زوج			T	Sig	
	انحراف معیار	خطای میانگین				
۱ Pair	تمیزی به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	۰.۱۷۹۱۷	۰.۲۱۰۷۸	۰.۴۷۱۳	۳/۸۰۱	۰/۰۰۱
Pair ۲	ساختار سنتی و بدیعه‌پردازی	۰.۳۷۹۲	۰.۱۹۸۱۷	۰.۴۴۳۱	۰.۸۵۶	۰/۰۴۰۳
۳ Pair	نتیجه‌گیری به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	۰.۶۷۰۸	۰.۱۹۴۴۵	۰.۴۳۴۸	۰.۱۵۴۳	۰/۰۱۳۹

۴ Pair	نگارش درست به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	-.۶۵۲۵۰	.۲۳۲۰۳	.۵۱۸۸	-۱۲/۵۷۶	.۰۰۰
۵ Pair	کاربرد درست دستور به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	-.۲۹۳۷۵	.۲۱۴۸۰	.۴۸۰۳	-۶/۱۱۶	.۰۰۰
۶ Pair	توصیف شرایط موجود به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	-.۱۹۸۷۵۰	.۲۶۴۵۲۴	.۵۹۱۴۹	-۳/۳۶	.۰۰۳
۷ Pair	قیاس مستقیم به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	-.۹۲۰۰۰۰	.۲۱۲۸۱۰	.۴۷۵۸۶	-۱۹/۳۳۴	.۰۰۰
۸ Pair	قیاس شخصی به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	-.۵۲۹۱۶۷	.۲۷۳۵۶۱	.۶۱۱۷۰	-۸/۶۵۱	.۰۰۰
۹ Pair	تعارض فشرده به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	-.۸۳۶۶۳۳	.۲۴۷۱۸۳	.۵۵۲۷۲	-۱۵/۱۳۷	.۰۰۰
۱۰ Pair	قیاس مجدد به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	-.۲۶۳۳۳۳	.۲۲۷۵۹۹	.۵۰۸۹۳	-۵/۱۷۴	.۰۰۰
۱۱ Pair	نگارش مستقیم به روش سنتی و بدیعه‌پردازی	-.۳۵۱۲۵۰	.۲۳۷۹۷۵	.۵۳۲۱۳	-۶/۶۰۱	.۰۰۰
۱۲ Pair	نمره کل انشاء دانش آموزان در روش سنتی و بدیعه‌پردازی	-.۳۵۸۹۴۴	.۱۱۹۰۹۹	.۲۶۶۳۱	-۱۳/۴۷۸	.۰۰۰

جدول شماره ۵ نشان دهنده سطح معنی داری جدول شماره ۴ است. در این جدول سطح معناداری تفاوت میانگین‌ها در روش سنتی و بدیعه‌پردازی به همراه مولفه‌های آن به صورت کلی و مجموع هر سه فعالیت دانش‌آموزان مشخص شده است. سطح معناداری به‌جز زوج‌های ۲ و ۳، برای بقیه مؤلفه‌ها کمتر از ۰/۰۵ است؛ با توجه به میانگین نمرات دانش‌آموزان در دو روش سنتی و بدیعه‌پردازی در جدول شماره ۴ و معناداری تفاوت میانگین‌ها در جدول شماره ۵، مشخص می‌شود که به‌جز زوج ۲ و ۳ آموزش به روش بدیعه‌پردازی در مقایسه با روش تدریس سنتی تأثیر بیشتری بر ارتقای توان انشاء‌نویسی دانش‌آموزان دوره ابتدایی داشته است.

بحث و نتیجه‌گیری

از آنجا که درس انشا و نگارش، پیوند مستقیمی با خلاقیت دارد، به کارگیری روش‌های خلاق تدریس در افزایش مهارت انشانویسی تأثیر چشمگیری دارد. امروزه روش‌های نوین بی‌شماری که مبتنی بر خلاقیت هستند توسط پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت پیشنهاد شده است. با وجود تنوع روش‌ها نمی‌توان به یقین ثابت کرد که کدام روش برای کدام درس و در کدام جامعه

آماري تأثير صد در صد خواهد گذاشت. پژوهشگران در اين تحقيق با مطالعه روش های نوين آموزشي روش بدیعه‌پردازی را بر افزایش خلاقیت نگارشی دانش آموزان موثر دانسته‌اند و به آزمودن این فرض پرداخته‌اند که روش تدریس بدیعه‌پردازی نسبت به روش سنتی بر افزایش مهارت نگارش دانش آموزان تاثیر بیشتری خواهد داشت. بر این اساس پژوهش حاضر به مقایسه اثربخشی روش تدریس بدیعه‌پردازی با سنتی بر افزایش سطح انشای دانش‌آموزان دوره ابتدایی در پایه ششم شهرستان کلاله دست زده است. از آنجا که این دانش‌آموزان تاکنون به روش سنتی با درس نگارش و انشا مواجه شده بودند، پژوهشگران پیش از ارائه متغیر مستقل (روش بدیعه‌پردازی) نوشته‌هایی با موضوعات مختلف از دانش‌آموزان دریافت کردند و با تحلیل محتوای آن نمراتی را برای هر دانش‌آموز ثبت کردند. سپس متغیر مستقل یا همان روش تدریس بدیعه‌پردازی ارائه شد و تحلیل محتوای نوشته‌های دانش‌آموزان بعد از دریافت متغیر مستقل انجام شد. چک لیستی که شامل مولفه‌های یک انشای قابل قبول در نظر گرفته شد شامل ۱۱ مولفه بوده است که علاوه بر ۶ مولفه مرتبط به بدیعه‌پردازی ۵ مولفه دیگر را نیز شامل می‌شده است. که از ویژگی‌های عمومی یک نگارش خوب به حساب می‌آیند. نتایج نشان داد نمره کل دانش‌آموزان که توسط دو مصحح نیز تصحیح آن انجام شده بود به صورت معنا داری افزایش داشته است. یعنی دانش‌آموزان بعد از دریافت متغیر مستقل و آموزش دیدن به روش بدیعه‌پردازی به نمرات بهتری دست یافتند و به سطح انشا نویسی قابل قبول‌تری رسیدند. این نتیجه، فرض اول پژوهش را مورد تأیید قرار می‌دهد و با نتیجه پژوهش‌های مؤمنی مهموئی و اوجی نژاد (۱۳۸۹)، کلدخایی و سلیمانی (۱۳۹۴) معروفی و مولودی (۱۳۹۴) لجم اورک (۱۳۹۴) و قوشلی (۱۳۸۵) همسو است.

اما از آنجا که محققان در این پژوهش با توجه به ملاک‌های بدیعه‌پردازی مولفه‌هایی را برای یک انشای خلاقانه در نظر گرفتند، بر آن شدند تا تاثیر روش بدیعه‌پردازی را بر هر یک از این مولفه‌ها نیز مورد بررسی قرار دهند. نتیجه این بررسی نشان داد بدیعه‌پردازی بر مولفه‌های تمیزی، نگارش درست، کاربرد درست دستور، توصیف شرایط موجود، قیاس مستقیم، قیاس شخصی، تعارض فشرده، قیاس مجدد و نگارش مستقیم تاثیر معنا دار داشته است و تاثیرش بر دو مولفه ساختار و نتیجه‌گیری هر چند مثبت بوده اما معنادار نبوده است؛ بنابراین می‌توان به این نتیجه دست یافت که هر شش مولفه بدیعه‌پردازی بهبود معناداری داشته‌اند و این روش بر برخی دیگر از مولفه‌ها مانند تمیزی، نگارش درست و کاربرد درست دستور نیز تاثیر معنادار داشته است. همچنین نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد: مؤثرترین ملاک

در حالت مقایسه شش مؤلفه خاص بدیعه‌پردازی (توصیف شرایط موجود، قیاس مستقیم، قیاس شخصی، تعارض فشرده، قیاس مجدد و نگارش مستقیم) قیاس مستقیم است که در مقایسه با سایر مؤلفه‌های بدیعه‌پردازی، بیشترین میانگین و در نتیجه بیشترین تأثیر در افزایش سطح توانایی انشانویسی دانش‌آموزان دوره ابتدایی داشته است و نگارش مستقیم در مقایسه با سایر مؤلفه‌های بدیعه‌پردازی کمترین میانگین و کمترین تأثیر را داشته است. از آنجا که چنین ملاک‌هایی در پژوهش‌های پیشین مد نظر نبوده و تنها نمره کلی انشای دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفته است؛ بنابراین نتایج حاصل شده قابل مقایسه با پژوهش‌های پیشین نیست. با توجه به آنچه که ذکر شد پرداختن به روش تدریس بدیعه‌پردازی به دلیل استفاده از قیاس و استعاره می‌تواند ذهن دانش‌آموزان را به سمت تصویرسازی و استفاده بیشتر از قوه تخیل هدایت کند و با توجه به رابطه تنگاتنگی که انشا با تخیل افراد دارد می‌تواند به گونه‌ای در ساخت فضایی تخیلی و پرورش ذهن خلاق و خلق تصاویر ذهنی مؤثر باشد. آشنایی‌زدایی نهادینه‌شده در بدیعه‌پردازی که "گوردون" به آن اشاره داشت، به دانش‌آموز کمک می‌کند که از فضای واقعی پیرامون خویش بیرون رود و ساخت جدیدی را در واژگان تصویری و خارج از کلیشه تجربه کند.

با تکیه بر نتایج به‌دست‌آمده، این روش در آموزش درس انشا روش مناسبی بوده و موجبات افزایش خلاقیت و افزایش سطح نمرات دانش‌آموزان در این درس را فراهم کرده است. بنا به دلایل ذکر شده به معلمان توصیه می‌شود در کلاس درس خود از این شیوه بهره ببرند و با سوق دادن دانش‌آموزان به سمت خلق تصاویر غیر کلیشه‌ای و آشنایی‌زدایی در تولید تصاویر و مضامین بدیع، خلاقیت نگارشی را در آن‌ها افزایش دهند. اما به کارگیری شیوه‌های نوین در هر شرایطی امکان‌پذیر نیست. وجود امکانات لازم، فضای آموزشی مناسب، تعداد مناسب دانش‌آموزان در هر کلاس و مهارت معلم در به کارگیری الگو نیز نقش مهمی را بر عهده دارد از آنجا که این الگو از جمله الگوهای پیچیده‌ی تدریس است و به کارگیری آن خود نیازمند تسلط بر فنون خاصی است، پیشنهاد می‌شود آموزش و پرورش شرایطی را مهیا کند تا روش به کارگیری این الگو توسط افراد مسلط بر آن به سایر معلمان آموزش داده شود. زیرا این الگو نه تنها برای درس انشا بلکه برای سایر دروس نیز می‌تواند به کارگرفته شود و علاوه بر یادگیری عمیق‌تر مطالب هر درس، سایر مهارت‌ها را نیز تقویت کند. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، می‌توان گفت روش تدریس بدیعه‌پردازی علاوه بر ارتقای سطح انشانویسی دانش‌آموزان سبب شد تا نتایج مثبت آموزشی و پرورشی دیگری نیز به دست آید؛ دانش‌آموزان در کلاس با شور

و نشاط بیشتر از قبل حضور داشتند، افزایش قوه تفکر، اعتماد به نفس و پرورش حس کنجکاوی دانش‌آموزان نیز از آثار مثبت شیوه بدیعه‌پردازی است که محققین در طول دوره آموزش، شاهد آن بوده‌اند؛ به طوری که دانش‌آموزان با علاقه بیشتری به نوشتن انشا می‌پرداختند و اهمیت بیشتری برای این درس قائل بودند و با اعتماد به نفس بیشتری نوشته‌های خود را در کلاس ارائه می‌دادند. که تاثیر علمی تک تک این موارد می‌تواند در پژوهش‌های گوناگون مورد بررسی قرار گیرد.

همچنین از آنجا که شیوه‌های خلاقانه تدریس در موقعیت‌های گوناگون و با دروس مختلف، نتایج متفاوتی به همراه دارد، به معلمان و پژوهشگران حوزه انشا و نگارش پیشنهاد می‌شود روش‌های مختلف خلاقانه را در آموزش این درس که بیشتر مبتنی بر ارائه و خلق است تا یادگیری صرف و با سطوح بالای حیطه‌های شناختی سروکار دارد به کارگیرند و نتایج حاصل از آن را در اختیار علاقمندان قرار دهند؛ بلکه سایه سنگین تدریس سنتی و کم توجهی به این درس پس از سالیان برداشته شود و به نقش واقعی آن در افزایش خلاقیت دانش‌آموزان بیش از پیش اهمیت داده شود.

منابع

۱. آقازاده، محرم (۱۳۸۴) راهنمای روش‌های نوین تدریس، تهران: آبیژ.
۲. انوری، حسن (۱۳۷۱)، «آیین نگارش»، تهران: پیام نور
۳. اوجی نژاد، احمدرضا (۱۳۸۹)، «تأثیر به کارگیری الگوی تدریس بدیعه‌پردازی بر پرورش خلاقیت دانش‌آموزان در درس انشاء»، فصلنامه روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، ۱(۲)، ۲۸-۳۱.
۴. اکبری شلدیره، فریدون (۱۳۹۴) صداهایی برای نوشتن، آوایی برای نوشتن، نشر روزگار، تهران.
۵. باقری، خسرو (۱۳۹۲) «نوشتن و آفرینش»، ماهنامه انشا و نویسندگی، ۵(۴۰-۴۱): ۴-۲۱.
۶. بدرکوهی، یدالله (۱۳۹۶) «تأثیر روش فرایند محور بر نوشتن فعال دانش‌آموزان پایه ی پنجم ابتدایی منطقه یک آموزش و پرورش شهر رشت»، مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، ۲(۱۷)، ۱۱۹-۱۳۱.
۷. تجری، طیبه (۱۳۹۲)، «تأثیر روش تدریس بدیعه‌پردازی بر پرورش خلاقیت و پیشرفت تحصیلی»، گرگان: نوروزی.
۸. حاجی اسحاق، سهیلا (۱۳۸۹)، آموزش راه‌های یادگیری، تهران: کوروش

۹. حسینی، اکرم السادات، معماریان، ربابه (۱۳۸۷)، «تأثیر بکارگیری الگوی بدیعه‌پردازی در آموزش مفهوم مراقبت تسکینی در کودکان بر خلاقیت نوشتاری و عملکرد تحصیلی دانشجویان پرستاری»، آموزش در علوم پزشکی، ۳ (۹)، ۲۳۹-۲۴۸.
۱۰. حسینی نژاد، سید حسین (۱۳۸۹)، کتاب نگارش، تهران: لوح زرین.
۱۱. خدیوی، اسداله؛ ملک محمدی، فریبا (۱۳۸۷) «مقایسه روش تدریس فعال و سنتی در پیشرفت درس علوم و میزان خلاقیت دانش‌آموزان سوم راهنمایی شهرستان کرج در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶» علوم تربیتی، ۱ (۲)، ۹۵-۱۲۰.
۱۲. دیناروند، حسن (۱۳۹۴)، اصول و روش‌های نوین تدریس در دوره ابتدایی راهبردهای دانش‌آموز-محور، تهران: دانش‌پرور.
۱۳. رسولی، یوسف؛ عیسی مراد، ابوالقاسم پژوهشی (۱۳۹۵) «اثربخشی روش تدریس بدیعه‌پردازی بر خلاقیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان» فصلنامه علوم تربیتی، ۶ (۱)، ۱۵۷-۱۷۴.
۱۴. زندی، بهمن (۱۳۹۴)، روش تدریس زبان فارسی (در دوره دبستان)، تهران: سمت.
۱۵. ساکی، رضا (۱۳۸۹)، «مهارت نوشتن»، کتاب نگارش، حسینی نژاد، تهران: لوح زرین ۲۱۷-۲۳۰.
۱۶. سیف، علی‌اکبر (۱۳۷۹)، «روانشناسی تربیتی»، تهران: انتشارات آگاه.
۱۷. شعبانی، حسن (۱۳۹۴)، روش تدریس پیشرفته (آموزش مهارت‌ها و راهبردهای تفکر)، تهران: سمت.
۱۸. شعبانی، حسن (۱۳۹۳) مهارت‌های آموزشی و پرورشی، تهران: سمت
۱۹. فضل‌خانی، منوچهر (۱۳۸۵) راهنمای عملی روش‌های فعال و اکتشافی در آموزش و پرورش، تهران: آزمون نوین.
۲۰. قاسم پور مقدم، حسین (۱۳۸۹) «تفکر خلاق و شیوه‌های پرورش آن» کتاب نگارش: حسینی نژاد، تهران، لوح زرین، ۹۹۲-۱۰۰۷.
۲۱. قاسم پور مقدم، حسین (۱۳۹۵) «بررسی تطبیقی برنامه درسی انشا در دوره متوسطه ایران و آلمان» مطالعات برنامه درسی ایران، ۱۱ (۴۱)، ۹۹-۱۲۸.
۲۲. قوشلی، عبدالحمید (۱۳۸۵) «مقایسه تأثیر روش‌های تدریس بدیعه‌پردازی (سینکتیکز) با روش تدریس سنتی بر خلاقیت عمومی و خلاقیت نوشتاری دانش‌آموزان پسر کلاس پنجم ابتدایی شهرستان گرگان» پایان‌نامه کارشناسی ارشد، علوم تربیتی و روان‌شناسی، رشته برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز.

۲۳. کدخدایی، مریم؛ سلیمانی، آمنه (۱۳۹۴)، «مقایسه آموزش به روش بدیده پردازی و روش سخنرانی برافزایش خلاقیت دانش آموزان دختر و پسر پایه سوم ابتدایی زرین شهر»، پژوهش در برنامه ریزی درسی، سال دوازدهم، دوره دوم، شماره ۱۸ (۴۵): ۱۳۰-۱۱۹.

۲۴. لجم اورک، علی عسگر (۱۳۹۴) «تاثیر به کارگیری الگوی تدریس بدیعه پردازی بر پرورش خلاقیت دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی در درس انشا در عشایر ایذه» کنفرانس ملی روانشناسی، علوم تربیتی و اجتماعی.

۲۵. متیو. اچ. السون، بی. آر. هرگنهان، (۱۳۹۱) مقدمه ای بر نظریه های یادگیری، ترجمه علی اکبر سیف، تهران: دوران

۲۶. محقق نیشابوری، جواد (۱۳۸۹)، «کتاب نگارش ۹ راهنمای آموزش املا و انشا» کتاب نگارش جلد دوم، حسینی نژاد، تهران، لوح زرین: ۱۳۱۱-۱۳۱۷.

۲۷. محمدی، باغملائی (۱۳۹۵) طراحی تدریس برای یادگیری، تهران: رشد.

۲۸. معروفی، یحیی، مولودی، مظفر (۱۳۹۴) «تاثیر روش تدریس بدیعه پردازی بر پرورش خلاقیت دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی» پژوهش های آموزش و یادگیری، سال ۲۲، شماره ۶، ۳۱-۴۴.

۲۹. مؤمنی مهموئی، حسین؛ اوجی نژاد، احمدرضا (۱۳۸۹)، «تأثیر به کارگیری الگوی تدریس بدیعه پردازی بر پرورش خلاقیت دانش آموزان در درس انشا»، مجله تازه های پژوهش در برنامه درسی، ۱ (۳): ۸۱-۹۲.

۳۰. مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۹) «نگارش خلاق، حوزه مغفول برنامه درسی» کتاب نگارش ۳، حسینی نژاد، تهران: لوح زرین: ۳۶۰-۳۹۳.

۳۱. نوری، نظام الدین (۱۳۷۳) «شیوا سخن، شیوه تعلیم انشا، نویسندگی و نامه نگاری»، بابل سر: زهره.

۳۲. وکیلان، منوچهر (۱۳۹۰) روش ها و فنون تدریس، تهران، انتشارات پیام نور

1. Batastini, S. D. (2012) "the relationship Among Student's Emotional Entlligence, Creativity and leathership", Humanities and social science, 62.
2. Cohen, Louis, Manion, Lawrence, Morrison, Keith and Wyse, Dominic. (2010). A guide to teaching practice, 5 the edi, New York: published by Reutledge
3. Davies, D., Jindal-Snap, D., Colier, C., Digby, R., Hay, P., Howa, A. (2013) Creative learning environment in education- A systematic literature review. Thinking Skills and Creativity, 8, 80-91.